

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **K. E.**, zast. Mgr. Pavlínou Zámečnickovou, advokátkou se sídlem Příkop 834/8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2015, čj. MV-1630-3/OAM-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 11. 2015, čj. 4 A 48/2015-49,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 11. 2015, čj. 4 A 48/2015-49, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2015, čj. MV-1630-3/OAM-2015, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě a řízení o kasační stížnosti částku 13 600 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Pavlíny Zámečnickové, advokátky.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce žádal, aby novým rozhodnutím podle § 122 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie (správní orgán I. stupně) zrušila rozhodnutí Policie ČR, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, Odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, pracoviště Tábor, ze dne 18. 3. 2013, kterým bylo žalobci uloženo (a v odvolacím řízení potvrzeno) správní vyhoštění. Důvodem žádosti byla skutečnost, že se stal rodinným příslušníkem občana Evropské unie (nezletilé dcery K. E., rok narození X).

[2] Správní orgán I. stupně vydal dne 24. 11. 2014 usnesení, jímž řízení o žádosti žalobce zastavil. Žalobce hodnověrně nedoložil, že nezletilou dceru – občanku EU – vyživuje, byť s ní žije ve společné domácnosti. Tím nesplnil jednu z podmínek § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Odvolání žalobce proti tomuto usnesení zamítl žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví, které přezkoumal městský soud a žalobu při jednání dne 10. 11. 2015 zamítl rozsudkem rovněž uvedeným v záhlaví.

[3] Městský soud se ztotožnil se závěry žalovaného, podle něhož žalobce není rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Žalobce neprokázal, že jako rodič vyživuje své dítě mladší 21 let. Pochybnosti správních orgánů o této skutečnosti, zjištěné při pobytové kontrole, žalobce nijak nevyvrátil; nedoložil žádný doklad o svých (legálních) příjmech, o tom, že pracuje, nebo že disponuje vlastními finančními prostředky, z nichž by mohl dceru vyživovat, ani o tom, jakou částkou a jakou formou na výživu přispívá. Soud dále nepřisvědčil ani námitce žalobce, že správní orgány měly provést výslech navržených svědků – manželů J. (paní J. je bývalá manželka žalobce a matka nezletilé dcery žalobce). Výslechem těchto osob by nebylo možno jednoznačně žalobcovo tvrzení prokázat, navíc výpovědi manželů J. byly rozporuplné již v průběhu řízení. Z jejich vyjádření je zřejmé, že mají snahu, aby žalobce směl setrvat na území ČR. I kdyby však jejich tvrzení byla uvedena do protokolu o výpovědi, bylo by potřeba je doložit. Takové doklady však žalobce nikdy nepředložil. Proto bylo i dle soudu provádění svědeckých výpovědí ve správním řízení nadbytečné.

II. Stručné shrnutí argumentů v kasační stížnosti

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu včasnou kasační stížnost. V doplnění kasační stížnosti ze dne 4. 2. 2016 uvedl, že v rámci správního řízení postupoval v souladu s poučením správního orgánu ve výzvě k odstranění nedostatků podání ze dne 2. 10. 2014. Z této výzvy mimo jiné vyplývá, že skutečnosti, které by potvrdily, že vyživuje svou nezletilou dceru, mohl doložit i vyjádřením její matky. Proto předpokládal, že pokud se zachová podle tohoto poučení a předloží úředně ověřené písemné prohlášení matky nezletilé dcery, důkazní břemeno unese. Zopakoval, že ve svých podáních opakovaně navrhoval výslechy dalších osob. Správní orgány i soud však tyto návrhy považovaly za nadbytečné a uzavřely, že na jejich závěrech nemohou nic změnit. Pokud jde o závěr soudu o nadbytečnosti výslechů, považuje stěžovatel rozsudek městského soudu též za nepřezkoumatelný. Stěžovatel dále popřel tvrzení městského soudu na s. 5 napadeného rozsudku, podle kterého byl stěžovatel ve správním řízení vyzván k doložení tvrzení, že pracuje a že je jeho práce legální. Takovou výzvu stěžovatel neobdržel, obdržel pouze výzvu ze dne 2. 4. 2014. Postup správních orgánů a soudu je nezákonný. Důkaz svědeckou či účastnickou výpovědí má stejnou důkazní hodnotu jako ostatní důkazy. Správní orgány nemohou dopředu předjímat, co by navržený svědek vypověděl.

[5] Závěrem stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku též, pokud jde o žalobní námitku stěžovatele, že správní orgány činily skutkové závěry v neprospěch stěžovatele, aniž by k tomu měly důkazy. Stěžovatel společně s odvoláním předložil správnímu orgánu kopii informace pro cizince z webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, podle které rodinný příslušník žijící ve společné domácnosti s občanem ČR nepotřebuje pro výkon zaměstnání povolení k zaměstnání ani platné povolení k pobytu. Žalobce proto může na území ČR pracovat legálně. Městský soud se touto námitkou nijak nezabýval.

[6] Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje, aby zdejší soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

pokračování

III. Vyjádření žalovaného

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 25. 2. 2016 uvedl, že trvá na závěru, že stěžovatel není rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu cit. ustanovení zákona o pobytu cizinců. Odkázal přitom na shromážděný spisový materiál a správní rozhodnutí. Žalovaný ve výzvě ze dne 2. 10. 2014 stěžovatele upozornil na judikaturu NSS, sp. zn. 6 As 30/2013, a nabádal jej, aby předestřel hodnověrná tvrzení a důkazy o nich. To se - na rozdíl od tvrzení ohledně jejich bydlení ve společné domácnosti - v případě tvrzení o vyživování nezletilé dcery stěžovatelem nestalo. Stěžovatel se tak dle názoru žalovaného snaží námitkami týkajícími se obsahu výzvy zavádějícím způsobem zpochybnit a dezinterpretovat jednoznačné úsilí správního orgánu I. stupně zjistit stav věci na základě hodnověrných podkladů. Disponoval-li stěžovatel takovými podklady, mohl je v průběhu řízení předložit. Vzhledem k proměnlivosti obsahu předchozích výpovědí dotčených osob a vzhledem ke skutečnosti, že jsou jejich výpovědi do značné míry podmíněny zájmem na výsledku řízení, je žalovaný, stejně jako městský soud, přesvědčen, že by další výslechy těchto osob nevnesly do věci nic nového.

[8] Žalovaný proto navrhl, aby zdejší soud kasační stížnost zamítl.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud posoudil její důvodnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); zabýval se přitom i vadou, kterou by byl povinen se zabývat i bez návrhu, tj. nepřezkoumatelností rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., **IV.A.**]. Poté se zabýval druhou námitkou stěžovatele, týkající se dokazování ve správním řízení [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.; **IV. B.**].

IV.A. Rozsudek městského soudu je přezkoumatelný

[10] Stěžovatel tvrdí, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný ze tří důvodů. Zaprvé je tomu tak proto, že městský soud nevysvětlil, proč byly navržené výslechy svědků nadbytečné, zadruhé proto, že se nezabýval jeho žalobní námitkou, že správní orgány činily skutkové závěry v jeho neprospěch bez důkazů, a zatřetí proto, že se městský soud vůbec nevypořádal s tím, že společně s odvoláním stěžovatel předložil správnímu orgánu kopii informace pro cizince z webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, která měla prokazovat, že povolení k zaměstnání v ČR ani nepotřeboval.

[11] Nepřezkoumatelnost může nastat z řady důvodů, které blíže rozebírá bohatá a ustálená judikatura zdejšího soudu; podstata této vady obecně spočívá v tom, že odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí neobsahuje důvody, které vedly k závěrům vyjádřeným ve výroku rozhodnutí (srov. např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 29. 7. 2004, čj. 4 As 5/2003-52).

[12] Nejvyšší správní soud konstatuje, že napadený rozsudek městského soudu nepřezkoumatelností netrpí. Naopak, městský soud na s. 5 v posledním odstavci rozsáhle a přezkoumatelným způsobem vysvětlil, proč považoval navržené výslechy svědků ve správním řízení za nadbytečné. Podrobně zrekapituloval obsah dosavadních výpovědí a prohlášení manželů J. a jednoduchým hodnocením uzavřel, že se v průběhu řízení měnily, byla z nich patrná jednoznačná snaha podporovat stěžovatele v jeho pobytu na území ČR. Jinými slovy, městský soud vyhodnotil tato tvrzení – stejně jako správní orgány – za nevěrohodná z důvodu rozporuplnosti.

[13] Pokud jde o druhou námitku nepřezkoumatelnosti, zdejší soud ve spise městského soudu ověřil, zda stěžovatel skutečně takovou námitku v žalobním řízení uplatnil a dospěl k závěru, že nikoliv. Taková námitka nevyplývá ze žaloby ani implicitně (*pozn. NSS - jiná podání stěžovatele, která by žalobu doplňovala, spis neobsahuje*).

[14] Konečně, třetí námitka nepřezkoumatelnosti je v dané věci irrelevantní. Snažil-li se stěžovatel v řízení o novém rozhodnutí ve věci jeho vyhoštění docílit pozitivního rozhodnutí z důvodu, že se následně stal rodinným příslušníkem občanky ČR (EU), nepostačovalo prokazovat pouze skutečnost – navíc pouhou informací z internetu – že zde obecně může být legálně zaměstnán i bez povolení příslušných českých úřadů. To bylo ostatně jeho úkolem již v řízení o vyhoštění, které mu bylo uděleno právě z důvodu, že zde pracoval nelegálně. Předmětem tohoto řízení bylo hodnověrně prokázat, že jako rodič nezletilé občanky ČR (EU) s ní žije ve společné domácnosti a že se nějakým způsobem podílí na její výživě a výchově. Správní orgán I. stupně přitom stěžovateli poskytl dostatečný návod, co bude považovat za hodnověrné doložení této skutečnosti, jakož i dostatečný časový prostor k tomu, aby tak učinil.

[15] Namítá-li stěžovatel, že se městský soud k této listině nevyjádřil, lze mu přisvědčit, že k tomu rozsudek městského soudu vskutku naprosto mlčí. Toto pochybení městského soudu však za daných okolností nemohlo žádným způsobem ovlivnit zákonnost napadeného rozsudku právě proto, že toto tvrzení se míjelo s předmětem řízení.

[16] Nad rámec nezbytně nutného zdejší soud k této námitce dodává, že mu ani není zřejmé, co vlastně od předložení této informace z internetových stránek stěžovatel očekával. Samotný text této informace vytištěné dne 12. 11. 2014 (založeno ve správním spisu) by totiž vůbec tvrzení stěžovatele neprokazovalo. Právě naopak. I když první odstavec textu uvádí, že rodinný příslušník občana EU/EHP a Švýcarska pro účely zaměstnání na území ČR povolení k zaměstnání nepotřebuje, druhý odstavec hovoří o tom, za jakých podmínek se tak děje u rodinného příslušníka, který sám není občanem EU – což je případ stěžovatele. Je tomu tak tehdy, pokud obdrží od Ministerstva vnitra povolení k přechodnému pobytu formou pobytové karty rodinného příslušníka EU, nebo se prokáže dokladem (záznam v cestovním dokladu, potvrzení) o podání žádosti o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU na území ČR. Takový doklad stěžovatel nikdy správním orgánům nepředložil, ani netvrdil, že ho má k dispozici.

[17] Zdejší soud uzavírá, že městský soud srozumitelně a přezkoumatelným způsobem vyložil, proč učinil závěr, že stěžovatele nelze považovat za rodinného příslušníka občana EU ve smyslu zákona o pobytu cizinců a stejným způsobem se vypořádal se všemi relevantními žalobními námitkami.

[18] Tyto námitky jsou nedůvodné.

IV.B. Správní orgán měl provést výsledky navržených svědků

[19] Zbylé kasační námitky se týkají rozsahu dokazování před správními orgány. Stěžovatel má za to, že dostatečně prokázal i splnění druhé z kumulativních podmínek definice rodinného příslušníka nezletilého občana EU, a to čestným prohlášením jeho bývalé manželky a jejího manžela. Jejich výsledky, které k prokázání svého tvrzení od počátku navrhoval, správní orgány i soud odmítly provést pro nadbytečnost.

[20] Z předloženého správního spisu vyplývají tyto pro věc rozhodné skutečnosti. Dne 18. 3. 2013 uložil příslušný orgán Policie ČR stěžovateli správní vyhoštění z důvodu, že byl zaměstnán bez povolení k zaměstnání, ačkoliv je toto povolení podmínkou pro výkon zaměstnání. Rozhodnutí nabylo právní moci 10. 8. 2013 poté, co bylo odvolání stěžovatele zamítnuto.

pokračování

Z úřední činnosti je zdejšímu soudu známo, že se stěžovatel domáhal zrušení tohoto rozhodnutí před správními soudy, soudní řízení podle všeho doposud neskončilo (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 10. 3. 2015, čj. 32 A 55/2013-64, a rozsudek NSS ze dne 9. 7. 2015, čj. 1 Azs 102/2015 - 35).

[21] Ve spisu je dále založena Listina o udělení státního občanství ze dne 22. 8. 2014, kterou bylo dceři stěžovatele s účinností od 25. 9. 2014 uděleno státní občanství ČR. Dne 2. 10. 2014 stěžovatel požádal o vydání nového rozhodnutí podle § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců z důvodu, že se stal rodinným příslušníkem občana EU. Ve stejný den zaslal správní orgán I. stupně stěžovateli výzvu k odstranění nedostatků podání, k čemuž správní řízení přerušil na dobu 20 dnů. Ve výzvě správní orgán I. stupně požadoval doplnění žádosti stěžovatele o skutečnosti, které by potvrdily, že dceru vyživuje a že s ní žije ve společné domácnosti. Příkladem uvedl, které podklady bude k prokázání této skutečnosti považovat za relevantní, např. evidenční list, ze správy nemovitosti, vyjádření matky nezletilé dcery stěžovatele, rozhodnutí příslušného orgánu o svěření nezletilé do péče stěžovatele, či jiný hodnověrný dokument, z něhož bude zřejmé, že se stěžovatel podílí na výchově a výživě nezletilé, dále fotografie ze společného života, z nichž však musí zcela jasně vyplývat, že byly pořízeny v průběhu celého vztahu a musí z nich být zřejmé, jaké osoby jsou na nich zachyceny. Dále relevantní podklady, které hodnověrným způsobem potvrdí podíl na výchově a výživě nezletilého dítěte.

[22] Na tuto výzvu stěžovatel reagoval přípisem ze dne 16. 10. 2014, jehož přílohou byla prohlášení manželů J. ze dne 15. 10. 2014 o sdílení společné domácnosti s nezletilou dcerou stěžovatele a se stěžovatelem, a o tom, že se stěžovatel podílí na hrazení nákladů souvisejících s výživou nezletilé dcery. Současně navrhl, aby byly provedeny důkazy svědeckými výpověďmi účastníků správního řízení a manželů J..

[23] Dne 20. 10. 2014 stěžovatel prohlášení opravil novým společným prohlášením pana J. a dětí stěžovatele ze dne 17. 10. 2014 tak, že manželé J. a jejich společná nezletilá dcera bydlí spolu v jedné domácnosti a stěžovatel se svými dětmi (nezletilou dcerou a jejím bratrem, rok narození X) v další společné domácnosti ve stejném domě, ale v jiném bytě. Text tohoto prohlášení neobsahuje vyjádření k hrazení nákladů na výživu nezletilé dcery stěžovatele.

[24] Dále je ve správním spise založeno sdělení ze dne 30. 10. 2014 o výsledku pobytové kontroly uskutečněné dožádaným správním orgánem dne 15. 10. 2014 v 19:20 na adrese K. 33, B., kde byl stěžovatel hlášen. Stěžovatel nebyl během této kontroly na uvedené adrese zastížen. Kontrolu byl přítomen pan J., který příslušným pracovníkům sdělil, že on, jeho manželka a jejich společná nezletilá dcera obývají jednu místnost, druhou místnost obývá stěžovatel se svojí nezletilou dcerou a synem. Kuchyň a sociální zařízení využívají společně. Stěžovatel údajně v tomto bytě s ostatními bydlí od roku 2010, nájem ve výši 5000 Kč měsíčně za celou bytovou jednotku platí pan J., stěžovatel přispívá na nájem pokaždé jinou částkou. V současné době stěžovatel nepracuje a hledá práci. Další pobytová kontrola na stejné adrese byla vykonána dne 17. 10. 2014 v 8:05, při níž byl již stěžovatel zastížen i s dcerou. Nemluvil česky, z mongolštiny překládala nezletilá dcera. Uvedl, že v bytě bydlí se svou dcerou asi 3 roky, v současné době nepracuje, veškeré výdaje za bydlení, provoz domácnosti a dcery platí manželé J.. Se svými dětmi obývá jednu místnost, pan J. s manželkou a jejich dcerou druhou místnost. Společné prostory jsou k dispozici všem obyvatelům bytu.

[25] Dne 10. 11. 2014 bylo stěžovateli prostřednictvím jeho zástupce doručeno oznámení ze dne 5. 11. 2014 o možnosti seznámení se s podklady a možnosti vyjádřit se k nim před vydáním rozhodnutí ve lhůtě 5 dnů. Tuto možnost nevyužil. Následně stěžovatel správnímu orgánu zaslal nájemní smlouvu ze dne 7. 11. 2014, potvrzující společné bydlení stěžovatele s jeho dětmi na uvedené adrese v B..

Dne 13. 11. 2014 navrhl výslech manželů J. a nezletilých dětí. Žádné další důkazní prostředky nebo návrhy na provedení důkazů správní spis neobsahuje.

[26] K dosud uvedenému Nejvyšší správní soud uvádí následující. Podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, ve znění rozhodném pro tuto věc (tj. účinném do 17. 12. 2015), platí, že *[r]odinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti*. Odstavec 4 tohoto ustanovení stanoví, že *[u]stanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky*.

[27] Podle § 122 odst. 7 zákona o pobytu cizinců *Policej vydá na žádost cizince, který se po nabytí právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění stal občanem jiného členského státu Evropské unie, nové rozhodnutí, kterým zruší rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud nebrozí nebezpečí, že by mohl při svém pobytu na území ohrozit bezpečnost státu, závažným způsobem narušit veřejný pořádek nebo ohrozit veřejné zdraví. Obdobně policie postupuje v případě cizince, který se po pravomocném rozhodnutí o správním vyhoštění stal rodinným příslušníkem občana Evropské unie.*

[28] Nejvyšší správní soud nejdříve připomíná závěry rozsudku ze dne 16. 2. 2005, čj. A 6/2003-44, č. 1038/2007 Sb. NSS. Podle něj dokazování ve správním řízení nestojí na legální teorii důkazní, která by předepisovala správním orgánům, jakou váhu kterým důkazům mají přikládat, jakého důkazu je k prokázání té či oné skutečnosti zapotřebí, nebo jaký počet důkazů je nezbytný k prokázání skutečnosti, která je předmětem dokazování. Dokazování i ve správním řízení ovládá zásada volného hodnocení důkazů. Zásada volného hodnocení důkazů, která je zakotvena zejména v § 50 odst. 4 správního řádu, dává prostor správnímu orgánu, aby sám vyhodnotil, které důkazy jsou pro jeho závěry rozhodující a které nikoliv. To se v souladu se zásadou materiální pravdy musí dít tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Jedná se o stav, kdy je zjištěn dostatečně jednoznačný, vzájemně provázaný a vnitřně nerozporný soubor dílčích informací, které nahlíženy jako celek nemohou vést k jinému závěru.

[29] Závěry správního orgánu o skutkové stránce věci nemohou být výsledkem jeho libovůle. Závěry musí vyplynout z racionálního myšlenkového procesu, v jehož rámci bude důkladně posouzen každý z provedených důkazů jednotlivě a zároveň budou veškeré tyto důkazy posouzeny v jejich vzájemné souvislosti. Tato úvaha musí být v konečném rozhodnutí přezkoumatelným způsobem vyjádřena. Soudy ve správním soudnictví mohou být pak povolány k tomu, aby přezkoumaly, zda tato úvaha výše uvedené náležitosti splňuje (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2008, čj. 5 Afs 5/2008-75, č. 1702/2008 Sb. NSS, který se sice týká řízení před správcem daně, závěry o významu zásady volného hodnocení důkazů jsou však obecně použitelné i v jiných typech správních řízení).

[30] Jak vyplývá z obsahu správního spisu, správní orgán I. stupně prováděl a hodnotil důkazy, které ve správním řízení zjistil jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti. Stěžovatel své tvrzení o tom, že se svou dcerou žije ve společné domácnosti, prokazoval a nakonec i prokázal doložením čestných prohlášení manželů J. a doložením nájemní smlouvy. Tato tvrzení byla testována pobytovými kontrolami (srov. bod [24] shora). Naproti tomu tvrzení o vyživování nezletilé dcery se mu těmito důkazy prokázat nepodařilo.

[31] Vyjádření dotčených osob i stěžovatele, a to i v předchozím řízení o správním vyhoštění, byla podle správního orgánu I. stupně rozporuplná. Nejdříve tyto osoby uváděly, že s nimi stěžovatel ve společné domácnosti nežije a pouze je navštěvuje, pak se výpovědi změnilly na verzi, podle níž měl stěžovatel se všemi těmito osobami žít v jednom bytě, aby se následně opět změnilly v tvrzení, že stěžovatel žije se svými dětmi v jiném bytě, ale ve stejném domě, jako ostatní dotčené osoby.

pokračování

Tyto rozpory se však správnímu orgánu I. stupně podařilo odstranit vlastní činností, místním šetřením provedeným dožádanými orgány, které skutečnost o společné domácnosti potvrdily (i když za jiných okolností, než které jsou uvedeny v opraveném prohlášení manželů J. ze dne 17. 10. 2014). Hodnocením důkazů jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti tak mohly správní orgány v této části učinit bezpečně závěr, že podmínka společné domácnosti byla splněna.

[32] Tak tomu však dle správních orgánů nemohlo být v případě podmínky výživy nezletilého občana EU. Ani po hodnocení důkazů v jejich vzájemné souvislosti nebylo možno bezpečně zjistit např. v jaké výši, jak často, jakým způsobem a z jakých zdrojů stěžovatel svou dceru vyživuje. Navíc zde byla tvrzení samotného stěžovatele, že po určitou dobu neměl příjmy žádné. V takovém případě postupoval správní orgán I. stupně správně, pokud předložená čestná prohlášení nepovažoval za dostačující. Takto zjištěný stav věci ovšem nezbavoval správní orgán povinnosti provést další navržené důkazy v situaci, kdy nebylo možno stav věci zjistit bez důvodných pochybností z jiných skutečností doložených ve spisu a kdy je stěžovatel považoval ve vztahu ke svým tvrzením za klíčové. Již z řízení o správním vyhoštění vyplynulo, že když má stěžovatel peníze, přispívá dětem na jídlo a na knížky (výpověď bývalé manželky stěžovatele ze dne 10. 1. 2013) a snaží se podílet na jejich výchově, učí se s nimi, chodí na procházky, kupuje jim dárky a dává finanční hotovost, koupil jim česko-mongolský slovník (výpověď nezletilé dcery a syna stěžovatele ze dne 10. 1. 2013).

[33] V rámci řízení o žádosti, které je předmětem nyní posuzované věci, pan J. v čestném prohlášení uvedl, že stěžovatel na domácnost přispívá vždy jinou částkou. Tyto skutečnosti správní orgán I. stupně nijak dále neprovéřoval. Komentoval je s tím, že stěžovatel zde nemůže mít žádné legální příjmy.

[34] Je pravda, že stěžovatel jiným způsobem, kromě čestných prohlášení a návrhů na provedení výslechů svědků, tuto skutečnost nedoložil. Ze skutečností vyplývajících ze spisu i z postupu stěžovatele před správními orgány lze dovodit, že stěžovatel jednoduše řečeno jiné důkazy k prokázání svých tvrzení k dispozici ani neměl. To plyne i z povahy věci. Příspěvky na výživu nezletilého dítěte, jsou-li poskytovány v hotovosti, budou nezřídka plněny bez nějakého písemného potvrzení matky dítěte, zejména v situaci, kdy není mezi rodiči žádný spor. Jak již bylo uvedeno výše, zákon nestanoví, kterou skutečnost nutno prokazovat kterým důkazem. Čestné prohlášení je náhradou za důkaz a toliko osvědčuje, nikoli dokazuje určité skutečnosti. Podle § 51 správního řádu lze k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy.

[35] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že předložená čestná prohlášení nemohla nahradit výslech navržených svědků. Pokud správní orgány poukazovaly na v těchto prohlášeních proměňující se tvrzení, o to více vyvstala potřeba navržené svědecké výpovědi provést. Správní orgán mohl vyslychané osoby případně konfrontovat s jejich dřívějšími tvrzeními, resp. výpověďmi z předchozího řízení, pokud z nich vyplývaly nějaké rozpory. Návrh na provedení důkazu je možné neakceptovat pouze za situace, kdy tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dále tehdy, pokud důkaz není způsobitelný vyvrátit nebo potvrdit tvrzenou skutečnost, tzn. nedisponuje vypovídací potenci, či pro jeho nadbytečnost, byla-li již skutečnost, která má být dokazována, v dosavadním řízení bez důvodných pochybností postavena najisto (viz rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2005, čj. 5 Afs 147/2004-89, č. 618/2005 Sb. NSS). Správní orgán I. stupně sice konstatoval, že stěžovatel nemůže mít na území ČR žádné legální příjmy, z nichž by případně mohl dceru vyživovat. To ale automaticky nevyloučilo existenci jeho jiných příjmů, např. v zahraničí, případně úspor, apod.

[36] Správní orgány ani soud nemohou předjímat, co by navržení svědkové vypověděli, ani odmítnout provedení důkazu s tvrzením, že by beztak vypovídali ve prospěch stěžovatele.

Výpověď navrženého svědka nelze předem hodnotit jako bezcennou, a proto ji jako důkaz neprovést, jen s poukazem na její účelovost pro přátelský nebo jiný blízký vztah účastníka řízení ke svědkovi (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 1. 2006, čj. 4 As 2/2005-62, č. 847/2006 Sb. NSS).

[37] Správní orgány svým postupem neumožnily stěžovateli uplatnit jeho procesní práva ve správním řízení (§ 4 odst. 4 správního řádu). Tento postup městský soud schválil, proto je jeho rozsudek nezákonný [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

V. Závěr a náklady řízení

[38] Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek městského soudu zrušil. S ohledem na důvody zrušení rozsudku přistoupil podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. také ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s. pak vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[39] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný ve věci úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel měl v řízení o kasační stížnosti i v řízení o žalobě úspěch, a má tedy právo na náhradu nákladů těchto řízení. Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl; proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení. Přitom vycházel z obsahu soudního spisu.

[40] V řízení o žalobě představovaly náklady řízení odměna a náhrada hotových výdajů advokáta. Odměna náleží celkem za tři úkony právní služby [převzetí a příprava zastoupení před podáním žaloby, podání žaloby ze dne 9. 2. 2015, účast na soudním jednání dne 10. 11. 2015; § 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 3 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu], a to v hodnotě 3 100 Kč za každý úkon právní služby, celkem částku 9 300 Kč. K tomu je třeba připočítat 3 × režijní paušál po 300 Kč, tj. 900 Kč. Celkem tedy činí náklady řízení před městským soudem částku 10 200 Kč.

[41] V řízení o kasační stížnosti představovaly náklady řízení odměna a náhrada hotových výdajů advokáta. Nejvyšší správní soud přiznal stěžovateli jeden úkon po 3 100 Kč (podání kasační stížnosti), [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Náhrada hotových výdajů pak sestává z paušální částky 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy činí náklady stěžovatelky v řízení před Nejvyšším správním soudem částku 3 400 Kč.

[42] Advokátka stěžovatele nedoložila, že by byla plátcem DPH. Proto je žalovaný povinen stěžovateli uhradit náhradu nákladů soudních řízení celkem 13 600 Kč. Tuto částku je žalovaný povinen zaplatit stěžovatelce k rukám Mgr. Pavlíně Zámečnickové, advokátky, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2016

Zdeněk Kühn
předseda senátu